

Umhverfistofnun
Suðurlandsbraut 24
Reykjavík

Reykjavík, 22. nóvember 2021

Efni: Athugasemdir í tilefni af tillögu að starfsleyfi fyrir Fiskeldi Austfjarða hf. til sjókvíaeldis á 7.000 tonna hámarkslífmassa af ófrjóum laxi í Stöðvarfirði

Vísað er til tillögu að starfsleyfi fyrir Arctic Sea Farm ehf. til sjókvíaeldis á 7.000 tonna hámarkslífmassa af ófrjóum laxi í Stöðvarfirði sem auglýst var opinberlega 27. október sl. Auglýsingunni fylgdu, auk tillögunnar að starfsleyfi, matsskýrsla framkvæmdaraðila og álit Skipulagsstofnunar á henni. Eftirfarandi athugasemdir taka mið af þessum gögnum. Athugasemdirnar eru settar fram í ljósi þess lagagrundvallar sem fyrirhugað starfsleyfi er reist á, þ.m.t. í ljósi ákvæða laga nr. 71/2008 um fiskeldi, laga nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum, laga nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana og laga nr. 60/2013 um náttúruvernd og reglugerða settra á grundvelli þessara laga.

Með hliðsjón af framangreindum grundvelli eru gerðar eftirfarandi athugasemdir við hina auglýstu tillögu að starfsleyfi:

1. Ekki verður séð að áhættumat erfðablöndunar, sbr. 2. tölul. 3. gr. laga nr. 71/2008 um fiskeldi né burðarþolsmat, sbr. 3. tölul. 3. gr. sömu laga, sem vísað er til í matsskýrslu leyfisbeiðanda, álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum og í auglýsingu vegna tillögunnar, hafi sætt málsmeðferð samkvæmt lögum nr. 105/2006. Í tveimur álitum Skipulagsstofnunar dags. 13. október 2021 (fskj. 1 og fskj. 2) er komist að þeim niðurstöðum að annars vegar burðarþolsmat og hins vegar áhættumat erfðablöndunar séu áætlanir sem falli undir lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Þar að auki er bent á umhverfismatsskýrslu atvinnu- og nýsköpunarráðuneytisins og Hafrannsóknarstofnunarum burðarþolsmat og áhættumat erfðablöndunar (fskj. 3)

Samkvæmt 12. gr. laga nr. 111/2021 er umhverfismat áætlana ferli sem samanstendur af gerð umhverfismatsskýrslu, kynningu og samráði um hana og afgreiðslu hennar að teknu tilliti til niðurstöðu umhverfismats og samráðs. Þá er samkvæmt 6. tölul. 2. gr. laga nr. 105/2006 er umhverfismat áætlana mat á áhrifum áætlana á umhverfið, gerð umhverfisskýrslu, samráð og kynning fyrir almenningi á tillögu að áætlun og umhverfisskýrslu og því hvernig höfð var hliðsjón af framkomnum sjónarmiðum við afgreiðslu áætlunar. Ljóst er þannig að gerð er sambærileg krafa um málsmeðferð eftir lögum nr. 105/2006 og það sem gildir eftir lögum nr. 111/2021.

2. Fyrirliggjandi áhættumat erfðablöndunar (fskj. 4) gerir ráð fyrir því að þröskuldsgildi fjölda stökulaxa í laxveiðiám sé 4%. Í matsskýrslu framkvæmdaraðila (fskj. 5) er í engu fjallað um það að rannsóknir hafa sýnt að aðeins um 95% laxins er ófrjór í kjölfar þrýstímeðhöndlunar, en af því leiðir að alltaf verður einhver frjór fiskur til staðar. Raunar er fullyrt að eftir meðhöndlun geti lax ekki myndað frjóar kynfrumur, sjá bls. 17. Ef miðað er við að um 0,67 laxar sleppi á hvert tonn eins og gert er ráð fyrir í matsskýrslu framkvæmdaraðila og að 5% af þeim séu frjóir gerði það árlegan fjölda frjórna stökulaxa

MAGNA

tæplega 235 árlega. Ef miðað er við fyrirbyggjandi áhættumat erfðablöndunar (fskj. 4) er gert ráð fyrir því að þröskuldsgildi fjölda stökulaxa í laxveiðiám sé 4%, sem er með því hæsta sem gerist í laxveiðiám. Ljóst er því að töluverð hættu er til staðar á óæskilegri erfðablöndun.

Af framangreindum athugasemdum er talið leiða að ekki séu skilyrði fyrir hendi til útgáfu starfsleyfis samkvæmt hinni auglýstu tillögu.

Virðingarfyllst

f.h. Náttúruverndarfélagssins Laxinn lifi

Hákon Þorri Magnússon, lögfræðingur,
f.h. Flóka Ásgeirssonar lögmans

